

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 43CoZm/3/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6415210706
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 04. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Jamrišková, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2017:6415210706.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Jamriškovej PhD., členiek senátu JUDr. Drahomíry Dibdiakovej a JUDr. Evy Kmeťovej v právnej veci žalobcu POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zast. Advocate, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 36 865 141 proti žalovanému V. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XX, XXX XX N. A., právne zast. JUDr. Peter Rybár, s.r.o., Kuzmányho 29, 040 01 Košice, IČO: 47 234 466 o zaplatenie zmenkovej sumy 258,40 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 63CbZm/68/2015-90 zo dňa 07. novembra 2016 takto

rozhodol:

Rozhodnutie Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 63CbZm/68/2015-90 zo dňa 07. novembra 2016
p o t v r d z u j e.

Žalovanému priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozhodnutím zamietol okresný súd žalobu o zaplatenie sumy vo výške 258,40 Eur, zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 833,17 Eur od 01.11. 2010 do 13.04. 2012, zákonného zmenkového úroku vo výške 6 % ročne zo sumy 833,17 Eur od 06.12. 2010 do 13.04. 2012 a žalovanému priznal náhradu trov konania.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu vyplýva, že žalobca podal dňa 16.09.2015 na miestne nepríslušnom Okresnom súde Žiar nad Hronom návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu na zaplatenie trov rozhodcovského konania vo výške 258,40 Eur a zmenkového príslušenstva zo sumy 833,17 Eur. Uviedol, že na základe Zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 30.04. 2010 uzatvorenej v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, ako veriteľ poskytol žalovanému ako dlžníkovi úver vo výške 350,00 Eur za dohodnutých podmienok. Žalovaný zabezpečil záväzkový vzťah z predmetnej úverovej zmluvy vlastnou zmenkou vystavenou dňa 30.04.2010. V bode 14 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy, žalobca a žalovaný uzatvorili dohodu o vyplnení zmenky. Vzhľadom k tomu, že žalovaný úver riadne nesplácal, neuhradil štyri po sebe idúce splátky, jeho dlh sa stal splatným. Následne žalobca postúpil vec advokátskej kancelárii, ktorá pristúpila k vyplneniu zmenky v zmysle dohody o vyplnení zmenky na sumu 833,17 Eur s dátumom začiatku úročenia dňa 01.11.2010 a táto bola žalovanému predložená na zaplatenie dňa 06.12.2010. Keďže žalovaný svoju povinnosť zo zmenkového vzťahu nesplnil riadne a včas, t.j. nezaplatil svoj splatný záväzok, žalobca sa voči nemu v konaní domáha zaplatenia trov rozhodcovského konania vo výške 258,40 Eur, zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 833,17 Eur od 01.11. 2010 do 13.04. 2012, 6 % ročne zo sumy 833,17 Eur od 06.12. 2010 do 13.04. 2012. Žalovaný ku dňu vyhotovenia návrhu uhradil žalobcovi sumu vo výške 833,77 Eur.

3. Z návrhu ďalej vyplýva, že v danej veci podal žalobca dňa 20.12.2010 návrh na začatie rozhodcovského konania, ktoré bolo zastavené dňom 16.06.2015 na základe ustanovenia § 73 ods. 6 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. V zmysle § 28 ods. 11 citovaného zákona, účinky už podaného návrhu na začatie spotrebiteľského rozhodcovského konania zostávajú zachované, ak žalobca podá žalobu na súd do troch mesiacov od výmazu stáleho rozhodcovského súdu zo zoznamu stálych rozhodcovských súdov.

4. K návrhu sa vyjadril žalovaný, ktorá uviedol, že svoj dlh žalobcovi zaplatil. Iné pôžičky od žalobcu nemal. V roku 2012 uhradil žalobcovi sumu vo výške 833 Eur. Žalovaný pripojil k vyjadreniu Potvrdenie o prevzatí finančných prostriedkov zo dňa 25.03.2010.

5. K vyjadreniu žalovaného sa vyjadril žalobca, ktorý uviedol, že žalovaný zaplatil pred splatnosťou dlhu len jednu splátku vo výške 58 Eur. Následne svoj dlh nesplácal. Dlh sa stal splatným dňa 01.11.2010. V dôsledku porušenia zmluvných podmienok vzrástol o trovy mediálneho konania, poplatok za upomienky, trovy právneho zastúpenia, zmenkový úrok a úroky z omeškania. Pred podaním návrhu na vydanie ZPR uhradil žalovaný sumu vo výške 833,77 Eur, a to dňa 13.04. 2012. Tým bola zaplatená istina, poplatok za poskytnutie úveru, trovy mediálneho konania a poplatok za zaslanie upomienok. Ďalej žalovaný svoj dlh nesplácal. Žalovaný zabezpečil zmluvu o úvere vlastnou zmenkou vystavenou dňa 30.04.2010. Žalobca odkázal na bod 14 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, na ustanovenie § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, na ustanovenie § 269 ods. 1 Obchodného zákonníka, nakoľko má za to, že zmluvu o úvere nemožno považovať za zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch a nie je na mieste vzťahovať na ňu výlučne ustanovenia Občianskeho zákonníka. Zmluva o úvere číslo XXXXXXXXXX nie je zmluvou o spotrebiteľskom úvere, nakoľko bola v zmysle všeobecných podmienok poskytnutia úveru a zmluvy uzavretá v zmysle ustanovenia § 497 a nasl. Obchodného zákonníka., teda sa jedná o obchodno-závazkový vzťah.

6. Žalovaný sa k vyjadreniu žalobcu vyjadril, že s podaným návrhom nesúhlasí. Navrhol, aby súd návrh v celom rozsahu zamietol, čo odôvodnil tým, že vzťah založený zmluvou o úvere je vzťahom spotrebiteľským s odkazom na ustanovenie § 52 ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka a s odkazom na ustanovenie § 3 ods. 2) zákona číslo 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Žalobca sa snažil účelovo zaradiť vzťah medzi žalobcom a žalovaným pod režim Obchodného zákonníka. Tento vzťah však treba posudzovať bez ohľadu na označenie zmluvy, podľa jeho obsahu a nie podľa formy. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu spisová značka II. ÚS 329/2013-15 zo dňa 02.06. 2013 a na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR spisová značka 3 MCdo/14/2014 zo dňa 21.04. 2015. Právny zástupca žalovaného ďalej poukázal na Uznesenie Európskeho súdneho dvora C 76/2010 Pohotovosť s.r.o., proti Ivete K., rozhodnutie Okresného súdu Bratislava V spisová značka 37Er/7273/2010 zo dňa 01.03. 2011, Rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne spisová značka 17Co/167/2011 zo dňa 23.11. 2011 a s o odkazom na uvedené rozhodnutia ďalej uviedol, že každý odsek zmluvy je nevyvážený a postavený v neprospech spotrebiteľa. Zmluvu a jej znenie nemohla žalovaný ovplyvniť, nakoľko bola vopred predformulovaná a v takomto znení bola predložená na podpis žalovanému, bez možnosti pripomienkovania. Žalovaný nemohol zmluve o úvere bez príslušného vzdelania rozumieť a vyčítať z nej všetky pre neho plynúce následky. Odplata žalobcu označil za neprimerane vysokú. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Krajského súdu Prešov spisová značka 17Co/26/2015 zo dňa 14.07. 2015, rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne spisová značka 17Co/313/2010 zo dňa 09.11. 2010, rozhodnutie Krajského súdu v Prešove spisová značka 3Co/3/2011 zo dňa 28.09. 2011. S poukazom na ustanovenie § 2, 3, 4 zákona o spotrebiteľských úveroch namietol, že absentuje v zmluve o úvere ročná percentuálna miera nákladov, úroková sadzba a termín konečnej splatnosti úveru. Ďalej má za to, že žalobca nemá nárok na plnenie, ktorého sa domáha od žalovaného, nakoľko sa jedná o premlčaný nárok. Má za to, že je potrebné na predmetný vzťah uplatniť všeobecnú trojročnú premlčaciu dobu podľa Občianskeho zákonníka. K spoplatneniu dlhu došlo dňa 01.11.2010. Vzhľadom na to, že k podaniu návrhu na súd došlo až dňa 14.09.2015 a zmluva bola uzavretá už v roku 2010 má zato, že splátky sú premlčané. V neposlednom rade má zato, že blankozmenka je len zabezpečovacím vedľajším vzťahom, k vzťahu hlavnému, ktorým je samotná zmluva o úvere a tieto vzťahy sú na seba naviazané a nie je možné ich oddeľovať a pristupovať k nim celkom separátne. Tu odkazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove spisová značka 6CoE/69/2011 zo dňa 31.05. 2011, rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach spisová značka 11Co/620/2015 zo dňa 24.08. 2016,

rozhodnutie Krajského súdu v Žiline spisová značka 5Co/490/2015 zo dňa 31.5. 2016, rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici číslo konania 41Cod/375/2015 zo dňa 30.06.2016 a iné.

7. Okresný súd odôvodnil rozhodnutie tým, že Vzhľadom k tomu, že žalovaný pri uzatváraní zmluvy o úvere zo dňa 04.08.2010 vystupoval ako fyzická osoba, ktorá nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti, t.j. ako spotrebiteľ (§ 52 ods. 4 OZ) a žalobca pri uzatváraní zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti (keďže jedným z jeho predmetov podnikania podľa údajov v obchodnom registri je poskytovanie úverov z vlastných zdrojov), t.j. ako dodávateľ (§ 52 ods. 3 OZ), jedná sa o spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Keďže predmetom zmluvy bolo dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov žalobcom žalovanému vo forme úveru, jedná sa o spotrebiteľský úver a teda zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle 2 písm. d) zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase jej uzatvorenia. Zmluva o spotrebiteľskom úvere musí byť písomná (§ 9 ods. 1) a obsahovať obligatórne náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. účinného v čase jej uzatvorenia. Súd po preskúmaní zmluvy zistil, že neobsahuje termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru (§ 9 ods. 2 písm. f), úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru (§ 9 ods. 2 písm. i), údaj o RPMN (§ 9 ods. 2 písm. j), priemernej RPMN (§ 9 ods. 2 písm. y), ani termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov (§ 9 ods. 2 písm. k), v dôsledku čoho sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy.

8. Prijatie zabezpečovacej zmenky veriteľom v súvislosti so spotrebiteľskými úvermi bolo s účinnosťou od 01.01.2011 zakázané (zrušením zákona č. 258/2001 Z. z. a prijatím nového zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch). Do 31. 12. 2010 platilo podľa § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z., že veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciú zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať.

9. Súd Dohodu o vyplnení zmeniek v čl. 14 VP vyhodnotil ako neprijateľnú podmienku v zmysle § 53 ods. 1, § 53 ods. 4 písm. k), § 53 ods. 5 OZ, pretože nešlo o podmienku individuálne dohodnutú, ktorá umožňuje vymáhať plnenie uplatňované v rozpore so zákonom (úroky a poplatky nad rámec dlžnej istiny hoci úver je bezúročný a bez poplatkov a plnenie nad rámec § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z.) a jednoznačne spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, keďže zabezpečuje nároky veriteľa v širšom, než zákonnom rozsahu. Taktiež je predmetná dohoda o vyplnení zmeniek neplatná pre rozpor so zákonom a s dobrými mravmi v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ). V dôsledku neplatnej dohody o vyplnení zmenky je neplatná aj samotná zmenka, na základe ktorej si žalobca uplatnil v konaní svoju pohľadávku (viď rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Obo/161/2007 zo dňa 06.05.2008). K rovnakému záveru v obdobných veciach došiel napr. Krajský súd Košice v rozsudku sp. zn. 2Co/500/2015 zo dňa 02.06.2016, Krajský súd Trnava v rozsudku 25Co/499/2015, Krajský súd Nitra v rozsudku 25Co/934/2015 zo dňa 06.04.2016).

10. Voči rozhodnutiu okresného súdu podal odvolanie žalobca podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP z dôvodu, že okresný súd nesprávne posúdil vec. K zmluve o úvere uviedol, že účastníci uzavreli zmluvu podľa § 269 ods. 2 ObZ ako nepomenovanú zmluvu. Preto sa na ňu zákon o spotrebiteľských úveroch nevzťahuje. V bode 16 Všeobecných podmienok úveru, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere si zmluvné strany dohodli, že sa všetky ich právne vzťahy budú spravovať Obchodným zákonníkom.

11. Žalobca zotrval na stanovisku, že žalovaný nepreukázal, že v čase podpisu zmluvy mal postavenie spotrebiteľa. Treba akceptovať dobrú vieru žalobcu, s ktorou do právneho vzťahu so žalovaným vstupoval. Poukázal na judikatúru Európskeho súdneho dvora v oblasti práva na ochranu spotrebiteľa a zdôraznil, že pri výklade pojmu spotrebiteľ treba chrániť dobrú vieru druhej strany. Ak dodávateľ koná v dobrej viere, že druhá strana nie je spotrebiteľ, nemôže sa táto osoba dovoliavať toho, že mala postavenie spotrebiteľa (ESD, C-464/01). Obdobne, pokiaľ spotrebiteľ predstiera, že je podnikateľom, alebo v tomto smere uvedie dodávateľa do omylu (per analogiam je zamestnancom) je treba takúto obligáciu charakterizovať ako obchod, a nie spotrebiteľský záväzok, pretože je potrebné chrániť dodávateľovu

dobrú vieru, pretože dobrá viera je všeobecným princípom zmluvného práva (Bundesgerichtshof SRN, 22.12.2004, VII ZR 91/04).

12. K zmenke predloženej v konaní namielol, že súd ex offo prihladal na námietky, ktoré má žalovaný zo zmenky. Avšak intertemporálne ust. § 372y Občianskeho súdneho poriadku ustanovuje, že konanie začaté pred dňom účinnosti tohto zákona sa použijú predpisy účinné odo dňa účinnosti tohto zákona. Ak však bol zmenkový platobný rozkaz alebo šekový platobný rozkaz doručený do dňa účinnosti tohto zákona, súd postupuje podľa doterajších predpisov. Návrh na vydanie zmenkového a šekového rozkazu bol v tomto prípade doručený pred dňom účinnosti novely zákona. Z uvedeného vyplýva, že ustanovenia aplikované okresným súdom nemožno vzťahovať na tento prípad.

13. Žalobca uviedol, že zmenka je obchodovateľný cenný papier, ktorého podstatou je záväzok určitých osôb zaplatiť majiteľovi zmenky v určenom mieste a čase sumu určenú v zmenke. Zmenkový právny vzťah je abstraktným vzťahom. Platnosť zmenky nie je možné posudzovať podľa náležitostí platnosti právneho vzťahu, ktorý zmenka zabezpečuje. Zmenka je platná, pokiaľ obsahuje všetky náležitosti podľa ustanovenia § 1 a § 2 ods. 1 ZZŠ. V prípade blankozmenky bol súd oprávnený posudzovať iba to, či bola vypísaná v súlade s dohodou o vyplňovacom práve podľa § 10 ZZŠ. Dohoda o vyplnení zmenky nachádzajúca sa vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru (ďalej len VPPÚ) je neoddeliteľnou súčasťou zmluvy. Žalovaný bol oboznámený s VPPÚ a v čl. 20 VPPÚ vyhlásil, že si zmluvu prečítal, že ju uzavrel slobodne, vážne, zrozumiteľne, nie v tiesni, ani za nápadne nevýhodných podmienok, čo potvrdil svojim podpisom. Strany vyhlásili, že akékoľvek tvrdenie žalovaného v budúcnosti o tom, že nebol oboznámený s podmienkami tejto zmluvy bude na jeho ťarchu a nebude právne relevantné. Z Dohody o vyplnení zmenky vyplýva vôľa žalovaného a žalobcu z kauzálneho právneho vzťahu, doplniť do neúplnej zmenky sumu, ktorá má pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov žalobcu voči žalovanému, ktoré žalobcovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky a dátum zročnosti bude dátum, kedy sa stal splatným právny vzťah. Doplnením neúplnej zmenky o absentujúce údaje sa stala zmenka perfektnou.

14. Pre prípad, ak by súd aj napriek uvedeným argumentom považoval vzťah medzi žalobcom a žalovaným za spotrebiteľský vzťah uviedol, že v konaní, ktoré je podkladom na vykonanie exekúcie, na ust. § 17 ods. 3 zákona o spotrebiteľských úveroch nebolo možné prihladať, z dôvodu zákazu zabezpečiť splnenie dlhu zo spotrebiteľského úveru zmenkou, ktorá bola ustanovená v § 17 ods. 3 zákona č. 129/2010Z.z. od 01.01.2011 do 30.04.2014, t.j. 40 mesiacov a jedinou sankciou za jej porušenie bola zodpovednosť veriteľa za škodu ktorá vznikla porušením zákazu zabezpečiť splnenie dlhu zo spotrebiteľského úveru zmenkou veriteľom. Nachádzací súd môže na porušenie zákazu vyhotovenia zmenky veriteľom prihladať iba na námietku dlžníka, pretože porušenie zákonného zákazu vyhotoviť zmenku na zabezpečenie plnenia zo spotrebiteľskej zmluvy oprávňuje zmenkového dlžníka na uplatnenie nároku na náhradu škody iba voči zmenkovému veriteľovi. V zmenkovom konaní až do 22.12.2015 nebol súd oprávnený ex offo prihladať na okolnosti, ktoré sa zakladali na in personam vzťahoch medzi zmenkovým veriteľom a zmenečníkom. Dodatočná povinnosť prihladať na neprípustnosť použitia zmenky, ak nebola súdu uložená takáto procesná povinnosť v čase konania o zmenkovom nároku, ako je od 01.01.2016 stanovená, je vo vzťahu k právoplatným rozhodnutiam o zmenkových nárokoch prejavom porušenia ústavnej zásady ochrany práv nadobudnutých v dobrej viere, nepochybne pravou retroaktivitou, pretože sa spätne zasahuje do už priznaných nárokov v súlade s vtedajším právom, pričom takýto postup nemožno oprieť ani o extenzívny výklad a uplatnenie priameho účinku smernice 93/13/ES o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, pretože v prípade zmenkového nároku nejde o zmluvnú podmienku a tak je smernica 93/13/ES na zmenky neaplikovateľná. Zmenkový nárok nie je akcesorický od zmluvného záväzku a je voči nemu abstraktný, teda nie je ovplyvnený kauzou zmluvného záväzku. Inou by bola situácia, keby sa uplatnil nárok zo zmluvy, vtedy by sa na zmenku prihladalo.

15. Žalobca záverom uviedol, že doterajšia zmenková judikatúra spred 23.12.2015 nepripúšťala ex offo prihladať na neprípustnosť zabezpečenia dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy zmenkou s takým následkom, aby ex offo umožnila dlžníkovi uplatňovať jeho nárok na náhradu škody. Zákaz zmenky nemôže spôsobiť jej nevykonateľnosť. Zmenka je totiž cenný papier a jej vznik, aj keď je zakázaný, nemožno poprieť. Iba zmenkový dlžník, ktorý takú zmenku vystavil, má právo na náhradu škody voči veriteľovi, ktorý mu použitím takej zmenky spôsobí škodu. Ide o relatívnu námietku založenú na osobných vzťahoch k veriteľovi, pretože veriteľ je objektívne zodpovedný za škodu spôsobenú použitím zakázanej zmenky. Avšak bez takejto relatívnej námietky súdu ex offo nemohol na ňu prihladať, pretože ten môže ex offo

prihliadať iba na neplatnosť právnych úkonov, vrátane tých ktoré sú zákonom zakázané (zmenky je však cenný papier a nie právny úkon), čiže môže prihliadať ex offa iba na neplatnosť zmluvy o úvere. Ak však súd nezistil neplatnosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere, nemôže brániť výkonu práva zo zmenky. Ak by aj neplatnosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere zistil, opäť do 22.12.2015 na túto okolnosť musel upozorniť zmenkový dlžník námietkou. Na základe uvedeného žalobca navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil.

16. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

17. Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací prejednal vec podľa ustanovení § 379 a § 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 CSP, pretože nie je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie a nevyžaduje to ani dôležitý verejný záujem. Rozsudok bol v zmysle § 378 ods. 1 a § 219 ods. 1 CSP odvolacím súdom verejne vyhlásený, čo bolo v zmysle § 219 ods. 3 CSP oznámené na úradnej tabuli krajského súdu.

18. Zo spisového materiálu odvolací súd zistil, že dňa 30.04.2010 žalobca ako veriteľ a žalovaný ako dlžník uzatvorili v písomnej forme Zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX podľa § 497 a nasl. ObZ. Žalobca ako veriteľ poskytol žalovanému ako dlžníkovi úver vo výške 350 Eur, ktorý sa žalovaný zaviazal vrátiť spolu s príslušným poplatkom vo výške 346 Eur v 12 mesačných splátkach po 58 Eur, počnúc dňom 17.05.2010.

19. Súčasťou zmluvy boli Všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré v článku 14 obsahovali Dohodu o vyplnení zmenky, podľa ktorej na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Ručiteľ je z takto vyplnenej zmenky zaviazaný ako zmenkový ručiteľ. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t. j. keď dlžník neuhradí včas 4 po sebe idúce splátky, prípade uhradí len časti splátok, alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh.

20. Žalovaný sa ako vystaviteľ zmenky zaviazal zaplatiť pri jej predložení na rad spoločnosti POHOTOVOSTĚ s.r.o. Bratislava sumu 833,17 Eur a zmenkový úrok 0,25% denne od 01.11.2010. Zmenka obsahuje údaj „bez protestu“ s poznámkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Žalovaný je na zmenke identifikovaný ako vystaviteľ adresou, rodným číslom a jeho podpisom. Zmenka je vypísaná na predtlačenom formulári, rukou sú na nej dopísané údaje o mieste a dátume vystavenia, číslo zmluvy, ako aj údaje o žalovanom, zatiaľ čo zmenková suma a dátum začiatku úročenia je na zmenke doplnený tlačenu formou. Zmenka obsahuje v pravom hornom rohu č. XXXXXXXXXX, ktoré sa zhoduje s číslom úverovej zmluvy uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným.

21. Najvyšší súd SR prijal na spoločnom zasadnutí občianskoprávneho a obchodno-právneho kolégia dňa 20. 10. 2015 zjednocovacie stanovisko k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11. 07. 2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu v konaniach o nárokoch zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa, ktoré bolo zverejnené pod č. 93 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR 8/2015 v nasledujúcom znení:

I. Ak žalobca ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý žalobca použil, že:

1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offa povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;

2. pokiaľ súd nevzhladne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúc ich rozsah a

povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

22. Zákonom č. 438/2015 Z.z. došlo s účinnosťou od 23.12.2015 k zmene a doplneniu čl. I., § 17 zák. č. 191/1950 Sb. zákona zmenkového a šekového, ktorá zásadným spôsobom zasiahla do inštitútu zmenky ako abstraktného cenného papiera bez ohľadu na to, kedy došlo k vystaveniu samotnej zmenky.

23. Podľa § 470 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

24. Podľa § 470 ods. 2 prvá veta CSP, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

25. Podľa § 290 CSP, spotrebiteľský spor je spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou.

26. Podľa § 295 CSP, súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz.

27. Podľa § 300 CSP, na konanie podľa tohto oddielu sa primerane použijú všeobecné ustanovenia o konaní, ak nie je ustanovené inak.

28. Podľa § 48 ods. 1 Zák. č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len ZZŠ), majiteľ môže postihom žiadať:

1. zmenkovú sumu, pokiaľ nebola zmenka prijatá alebo zaplatená, s úrokmi, ak boli dojednané;
2. šesťpercentné úroky odo dňa zročnosti;
3. trovy protestu a podaných správ, ako aj ostatné trovy;
4. odmenu vo výške jednej tretiny percenta zmenkovej sumy alebo v menšej dohodnutej výške.

29. Podľa čl. I §10 ZZŠ, ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná, vyplnená tak, ako bolo dojednané, nemožno namietat majiteľovi zmenky, že tieto dojednania neboli dodržané, okrem ak majiteľ nadobudol zmenku zlomyseľne alebo sa pri nadobúdaní zmenky previnil hrubou nebanlivosťou.

30. Podľa čl. I v § 17 ods. 1 ZZŠ v znení platnom od 23.12.2015, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Ak je žalovaný zo zmenky ten, koho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, možno majiteľovi robiť námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom vždy.

31. Podľa čl. I v § 17 ods. 2 ZZŠ, v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky sa z úradnej povinnosti prihliadne na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa odseku 1, ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky mohol uplatniť, ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

32. Podľa § 2 písm. a) zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa je spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, zamestnania alebo povolania.

33. Podľa § 2 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu 30.04.2010 spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na

základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

34. Podľa § 11 ods. 1 písm. b) zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu 30.04.2010, poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y).

35. Podľa § 25 ods. 5 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu 30.04.2010 na zabezpečenie nárokov veriteľa zo spotrebiteľského úveru zmenkou alebo šekom sa do 31.12.2010 vzťahujú ustanovenia doterajších predpisov.

36. Podľa § 4 ods.6 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch sa v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

37. Podľa § 3 ods. 1 Zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

38. Podľa § 39 OZ je neplatný právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

39. Podľa § 52 ods. 1 OZ, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

40. Podľa § 52 ods. 2 OZ ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, účastníkom ktorých je spotrebiteľ sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

41. Podľa § 52 ods. 3 OZ, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

42. Podľa § 52 ods. 4 OZ, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

43. Podľa § 53 ods. 1 OZ, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

44. Podľa § 53 ods. 2 OZ, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

45. Podľa § 53 ods. 3 OZ, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

46. Odvolací súd prejednal vec s prihliadnutím na Spoločné stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. októbra 2015, zverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 8/2015 a zákon č. 438/2015 Z.z., ktorým sa novelizoval čl. I. § 17 a § 3a/ zákona č. 191/1950

Zb. zmenkového a šekového, § 52 a nasl. zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, ako aj § 17 zák. č. 129 /2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a na prechodné ustanovenia § 470 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku, podľa ktorých sa na všetky konania, a teda aj prebiehajúce, začaté pred dňom účinnosti tohto zákona použijú predpisy účinné odo dňa účinnosti tohto zákona, vrátane ostatných ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich spotrebiteľské vzťahy, práva a povinnosti z nich vzniknuté a právne predpisy o ochrane spotrebiteľa.

47. Na toto súdne konanie sa do 30.06.2016 aplikoval zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok a od 01.07.2016 sa konanie pred všeobecným súdom spravuje zákonom č. 160/2015 Z.z. Civilným sporovým poriadkom.

48. V prejednávanej veci bolo potrebné aplikovať § 79 OSP v znení účinnom do 30.06.2016 a od 01.07.2016 ustanovenia § 290 a § 295 CSP a súbežne zohľadniť ochranu slabšej strany v konaní práve preto, že Civilný sporový poriadok nevylučuje z vecnej pôsobnosti spotrebiteľské spory, v ktorých môže byť spotrebiteľ stranou v spore nielen na strane žalobcu, ale aj na strane žalovaného, a to aj v konaniach o nárokoch zo zmenky.

49. Odvolací súd postupoval v prejednávanej veci s prihliadnutím na právnu úpravu obsiahnutú v § 79 ods. 3 a 4 a § 372y Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 23.12.2015 do 30.06.2016, vrátane úpravy obsiahnutej v § 17 ods. 1 a 2 zák. č. 191/1950 Sb. zmenkového a šekového, ktorého zmena bola od 23.12.2015 zavedená zák. č. 438/2015 Z.z., ako aj podľa prechodného ust. § 470 ods. 1 a 2 CSP, podľa ktorých sa aj na konania začaté pred dňom jeho účinnosti použijú predpisy účinné od jeho účinnosti a právne účinky tých úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona zostanú zachované, a to aj v konaniach o nárokoch zo zmenky vedených proti žalovanému, ktorý je fyzickou osobou. Žalobca, ktorý svoje právo preukazuje ako remitent vlastnou zmenkou je povinný preukázať skutočnosti, ktoré sa týkajú jeho zmluvného úverového vzťahu so žalovaným tak, že k návrhu musí pripojiť okrem zmenky aj ďalšie listiny, ktoré sú potrebné na uplatnenie práva z nej, pokiaľ ho na ich predloženie súd vyzval.

50. Žalobca v odvolaní namietol posúdenie jeho vzťahu so žalovaným ako vzťahu spotrebiteľského. Uviedol, že zmluvu o úvere uzavreli zmluvné strany ako zmluvu nepomenovanú podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka (ďalej len ObZ), ktorého aplikáciu si dohodli v bode 16 Všeobecných podmienok úveru a domáhal sa rešpektovania dobrej viery žalobcu, že žalovaný nemal postavenie spotrebiteľa.

51. Odvolací súd preto preskúmal Zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX a zistil, že podľa textu v záhlaví zmluvy táto bola uzavretá podľa § 497 sa nasl. ObZ a v podľa bodu 17 VPPÚ sa zmluvné strany dohodli v zmysle § 262 ods. 1 ObZ, že všetky ich právne vzťahy sa budú spravovať Obchodným zákonníkom. Zmluva medzi žalobcom a žalovaným tak nebola uzavretá ako inominátna zmluva, ako uviedol žalobca, ale ako zmluva o úvere. Jej predmetom bolo poskytnutie finančných prostriedkov žalobcom žalovanému a záväzok žalovaného tieto peňažné prostriedky vrátiť žalobcovi aj s dohodnutým úrokom. Žalovanému boli peňažné prostriedky boli poskytnuté ako fyzickej osobe, ktorá bola v Zmluve o úvere identifikovaná prostredníctvom svojho mena, bydliska a rodného čísla a zároveň žalovaný v zmluve prehlásil, že finančné prostriedky sú mu poskytnuté za iným účelom, než je zamestnanie, povolanie alebo podnikanie.

52. Zmluva o úvere uzavretá podľa § 497 ObZ je podľa § 261 ods. 6 ObZ tzv. absolútnym obchodom, čo znamená, že bez ohľadu na povahu účastníkov sa tento záväzkový vzťah riadi Obchodným zákonníkom. Pre posúdenie obsahu záväzkového vzťahu, ktorý napĺňa definičné znaky zmluvy o úvere je však nutné vyhodnotiť nielen jeho obsah, ale aj subjekty tohto právneho vzťahu, pretože zmluva o úvere podľa Obchodného zákonníka a zmluva o spotrebiteľskom úvere sú z hľadiska predmetu záväzku strán takmer totožné, avšak právna úprava zmluvy o spotrebiteľskom úvere poskytuje spotrebiteľovi väčší rozsah ochrany ako Obchodný zákonník. Vzhľadom na uvedený právny následok nie je prípustné, aby veriteľ odvrátil vyšší stupeň ochrany spotrebiteľa tým, že jeho záväzkový vzťah s dlžníkom je označený ako „Zmluva o úvere podľa § 497 ObZ“. Súd je povinný posudzovať právny úkon podľa jeho obsahu a nie podľa označenia.

53. Pojem „spotrebiteľ“ je vymedzený v § 2 písm. a) zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa ako fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, zamestnania alebo povolania. Podľa § 2 písm. a) zákona č. 129/2010

o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách sa spotrebiteľom rozumie fyzická osoba, ktorá nekoná v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania. Žalobca konal pri poskytovaní úveru spotrebiteľovi v rámci svojej podnikateľskej činnosti, preto mal podľa § 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch postavenie veriteľa spotrebiteľského úveru. Keďže žalobca na základe zmluvy o úvere poskytol ako veriteľ spotrebiteľovi peňažné prostriedky, napĺňa uzavretá zmluva aj znaky spotrebiteľského úveru, kogentne vymedzené v ust. § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Poskytnutie úveru žalovanému zároveň nespĺňa žiaden zo znakov negatívneho vymedzenia spotrebiteľského úveru podľa § 1 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z.z., preto je zmluva medzi žalobcom a žalovaným zmluvou o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z., takže sa na ňu vzťahujú ustanovenia toho zákona.

54. Námietku žalobcu, že konal v dobrej viere, že žalovaný nie je spotrebiteľ, vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú. Právna úprava vymedzujúca pojem „spotrebiteľ“ a definujúca znaky spotrebiteľského úveru má kogentný charakter, nie je možné ju odvrátiť dohodou strán. Žalovaný ako osoba, ktorej predmet podnikania je poskytovanie úverov naplňajúcich znaky spotrebiteľského úveru mal pri vynaložení odbornej starostlivosti zistiť, že dlžník, s ktorým uzavrel zmluvu o úvere má postavenie spotrebiteľa. Dlžník v Zmluve o úvere č. XXXXXXXXXX prehlásil, že finančné prostriedky sa poskytujú na „iný účel“ než účel zamestnania, povolania alebo podnikania, takže veriteľ ani nemal dôvod domnievať sa, že ide o iný druh úveru, ako spotrebiteľský.

55. Keďže zmluva uzavretá medzi žalobcom a žalovaným je zmluvou o spotrebiteľskom úvere, dohoda strán o voľbe Obchodného zákonníka uvedená v bode 17 VPPÚ nemôže odvrátiť kogentnú aplikáciu zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch na ich zmluvný vzťah. Zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch účinný v čase uzavretia Zmluvy o úvere v ust. § 9 ods. 7 výslovne upravil, že ak veriteľ využil omyl spotrebiteľa a použil zmluvné podmienky, ktorými vylúčil aplikáciu ustanovení vzťahujúcich sa na spotrebiteľské úvery, považuje sa zmluva za zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ak veriteľ nepreukáže, že nemal úmysel obísť tento zákon. Zmluvné dojednanie o výbere Obchodného zákonníka je preto v danom prípade irelevantné a zmluva sa považuje za zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Nad rámec toho odvolací súd vzhľadom na námietku žalobcu uvedenú odvolaní preskúmal dohodu o voľbe Obchodného zákonníka a zistil, že bola vyhotovená dopredu na predtlačenom formulári a bola začlenená do Všeobecných podmienok poskytnutia úveru drobným písmom medzi inými dôležitými dojednaniami, uvedenými na jednej strane. Nebola teda uzavretá individuálne a zároveň by pre spotrebiteľa priviedla nevýhodnejšie právne postavenie, preto spĺňa zákonné predpoklady neprijateľnej podmienky v zmysle ust. § 53 ods. 1 OZ.

56. Posudzovaný právny vzťah účastníkov konania je od svojho vzniku právnym vzťahom založeným spotrebiteľskou zmluvou. Súdna prax považuje spotrebiteľské zmluvy vzhľadom na vzťah medzi podnikateľom a nepodnikateľom a so zreteľom na nepodnikateľský účel zmluvy za typické občianskoprávne vzťahy. Je to vzťah medzi obchodníkom a spotrebiteľom, ktorý prijíma úver na spotrebu. Úverovanie spotrebiteľov patrí medzi najfrekvencovanejšie občianskoprávne vzťahy, a preto je plne v súlade s princípmi ochrany spotrebiteľa, aby v prípade duplicitnej právnej úpravy rovnakých inštitútov súkromného práva bola aplikovaná právna úprava o občianskych právach, teda Občiansky zákonník, a nie právo podnikateľské, upravené v Obchodnom zákonníku (rozsudok NS SR vo veci sp. zn. 5 Mcdo 20/2009).

57. Vychádzajúc aj z judikatúry súdneho dvora je spotrebiteľ pri uzatvorení zmluvy v nevýhodnejšom postavení, a to jednak z dôvodu sťaženej vyjednávacej pozície, ako aj z dôvodu informovanosti. Uvedené závery a názory akceptoval aj Ústavný súd SR vo svojom uznesení zo dňa 19. júna 2013, č. k. I. ÚS 402/2013-10. V súlade so zásadou, že pokiaľ súd rieši tú istú alebo analogickú právnu otázku, ktorá už bola právoplatne vyriešená, je v zmysle čl. 1 ods. 1 Ústavy SR pri rozhodovaní súdov nižších stupňov v súlade s princípom právnej istoty takéto rozhodnutie rešpektovať.

58. Okresný súd preto správne dospel k záveru, že z obsahu a postavenia strán Zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX vyplýva, že ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere.

59. Keďže žalobca si uplatnil nárok zo zmenky, ktorá má charakter zabezpečovacej zmenky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, okresný súd následne postupoval podľa § 17 ods. 2 ZZŠ a z úradnej povinnosti prihliadol na všetky námietky, ktoré by bol mohol žalovaný v konaní uplatniť. Žalobca tento postup

súdu v odvolaní napadol s poukazom na intertemporálne ust. § 372y Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého ak bol zmenkový alebo šekový platobný rozkaz doručený do dňa účinnosti zákona 438/2015 Z.z., súd postupuje podľa doterajších predpisov a návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu bol doručený pred účinnosťou novely. K uvedenej námietke žalobcu odvolací súd uvádza, že v prejednávacom prípade nebol žalovanému doručený žiaden zmenkový platobný rozkaz, preto citované ustanovenie sa na prejednaný prípad nevzťahuje. Je nutné upozorniť že doručenie návrhu na vydanie zmenkového platobného rozkazu nie je možné stotožniť s doručením vydaného zmenkového platobného rozkazu. Aplikácia ustanovenia § 372y ods. 2 OSP preto bola v danom prípade vylúčená a súd postupoval v zmysle § 372y ods. 1 OSP.

60. Povinnosť súdu ex offio prihliadať na skutočnosti, ktoré odôvodňujú podanie námietky žalovaným, pokiaľ jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou bola do nášho právneho poriadku zavedená zákonom č. 438/2015 Z.z., ktorým bolo novelizované ust. čl. I., § 17 ods. 2 ZZŠ s účinnosťou od 23.12.2015. Preto bez ohľadu na to, kedy bol zmenkový nárok na súde uplatnený, od 23.12.2015 bol okresný súd pri jeho posúdení povinný prihliadnuť na všetky námietky, ktoré by bol mohol v konaní vzniesť dlžník.

61. Žalobca v odvolaní správne uviedol, že platnosť zmenky nie je možné posudzovať podľa náležitostí právneho vzťahu, ktorý zmenka zabezpečuje a v prípade blankozmenky bol súd oprávnený posudzovať iba to, či bola vyplnená v súlade s Dohodou o vyplňovanom práve podľa čl. I. § 10 ZZŠ. Pokiaľ však vyhodnotil Dohodu o vyplnení úveru uvedenú vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru ako platnú a na základe toho dospel k záveru, že doplnením neúplnej zmenky o absentujúce údaje sa stala zmenka perfektnou, s takýmto záverom nie je možné súhlasiť.

62. V prejednávanej veci dospel odvolací súd k záveru, že zmenka vystavená dlžníkom ako zmenka vlastná spĺňa všetky formálne náležitosti predpokladané zák. č. 191/1950 Sb. zmenkového a šekového a je zmenkou platnou. Žalovaný ju vystavil ako zmenku na rad s doložkou bez protestu, ktorá mala zabezpečovať splnenie jeho záväzku zo zmluvy o úvere, ktorú uzavrel v postavení spotrebiteľa, pričom sa nejedná o spotrebiteľský úver na kúpu, výstavbu, opravu alebo údržbu nehnuteľností. Je treba zdôrazniť, že ak ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere, nie je možné posudzovať práva a povinnosti z nej oddelene od použitých zabezpečovacích prostriedkov, akými sú dohoda o zrážkach zo mzdy, zmluvná pokuta a vystavená zabezpečovacia zmenka. Aj zabezpečenie spotrebiteľskej zmluvy podlieha režimu ochrany spotrebiteľa podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, preto nie je možné zabezpečenie záväzku zmenkou posudzovať mimo kontext kauzálneho vzťahu k spotrebiteľskému úveru. Zároveň zmenka nie je zmluvou, preto zmenková dohoda obsiahnutá v Dohode o vyplnení zmenky nespôsobuje jej neplatnosť podľa Zákona zmenkového a šekového. Zakladá však dôvodnú obranu vo forme kauzálnych námietok dlžníka proti povinnosti zaplatiť zmenku remitentovi, a ak ich aj žalovaný nevniesie, súd ich skúma vždy sám.

63. Zmenka predložená žalobcom bola pôvodne vystavená ako blankozmenka. Dohoda o vyplnení zmenky uvedená vo VPPÚ umožňovala vystavenie blankozmenky s tým, že zmenková suma bola v čase vyplnenia ponechaná výlučne na vôli veriteľa, ktorý do nej doplnil úroky, poplatky a zmluvné pokuty, na zaplatenie ktorých veriteľovi a remitentovi právo nevzniklo.

64. V čase uzavretia Zmluvy o úvere dňa 30.04.2010, kedy došlo aj k vystaveniu blankozmenky žalovaným a k Dohode o vyplnení zmenky, ktorú žalovaný osobitne nepodpísal, nebolo používanie zmienek v spotrebiteľských vzťahoch zásadne vylúčené. Podľa § 25 ods. 5 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu 30.04.2010 sa na zabezpečenie nárokov veriteľa zo spotrebiteľského úveru zmenkou alebo šekom vzťahovali ustanovenia predchádzajúceho predpisu, ktorým bol zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Podľa § 4 ods.6 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom ku dňu podpísania zmluvy o úvere sa spotrebiteľovi v súvislosti s poskytovaním úveru zakazovalo splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smel prijať od dlžníka zmenku na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak išlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ ani nesmel prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať.

65. Z okresným súdom vykonaného dokazovania, s rozsahom ktorého sa odvolací súd stotožnil, nesporne vyplynulo, že Zmluva o úvere uzavretá medzi žalobcom a žalovaným neobsahovala náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch účinného ku dňu uzavretia Zmluvy. Podľa § 11 ods. 1 citovaného zákona sa tak poskytnutý spotrebiteľský úver považoval za bezúročný a bez poplatkov. Preto Dohoda o vyplnení zmenky, ktorá v rozpore s § 11 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z. umožňovala veriteľovi doplniť do zmenky nielen nároky z úveru, ale aj úroky a poplatky, na ktoré zo zákona veriteľ nemal nárok, odporovala zákonu a preto je v zmysle § 39 OZ neplatným právnym úkonom.

66. Zároveň Dohoda o vyplnení zmenky uzavretá medzi žalobcom a žalovaným bola vyhotovená dopredu na predtlačenom formulári rovnako, ako aj Zmluva o úvere a bola začlenená do VPPÚ drobným písmom medzi množstvo iných dojednaní, ktoré sa nachádzali na jej zadnej strane. Veriteľ podmienil poskytnutie úveru vystavením blankozmenky žalovaným, pričom skutočnosť, že žalovaný vystavuje blankozmenku nebola v Dohode o vyplnení zmenky uvedená. Neboli tak uvedené dostatočne určito, jasne a zrozumiteľne všetky zmluvné podmienky, z ktorých by bol mohol žalovaný zistiť výšku a spôsob platenia zmenkovej sumy. Podstatné je aj to, že výška zmenkovej sumy v čase jej vyplnenia závisela výlučne od veriteľa, o čom nemal žalovaný vopred žiadnu vedomosť. Jej obsahom bol najmä súhlas vystaviteľa s tým, aby mohol veriteľ vyplniť do blankozmenky údaj o výške zmenkovej sumy a jej splatnosť, pričom žalovanému nebola Dohoda o vyplnení zmenky vôbec predložená na podpis, rovnako ako ani VPPÚ. Dohoda o vyplnení zmenky tak nebola uzavretá individuálne a spôsobovala nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, takže v zmysle Občianskeho zákonníka bola neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ktorú spotrebiteľská zmluva nesmie v zmysle ust. § 53 ods. 1 OZ obsahovať. Dohodu o vyplnení zmenky preto okresný súd správne vyhodnotil ako neplatný právny úkon.

67. Zákon zmenkový a šekový v ust. čl. I., § 10 umožňuje zmenkovému dlžníkovi uplatniť voči majiteľovi zmenky námietku, že zmenka nebola vyplnená tak, ako bolo dojednané, iba pokiaľ majiteľ zmenky túto nadobudol zlomyseľne, alebo sa pri jej nadobúdaní previnil hrubou nedbanlivosťou. Pre posúdenie vzniku nároku na zaplatenie zmenky je preto nevyhnutné preskúmať nielen to, či zmenkovému dlžníkovi svedčí námietka neplatnej Dohody o vyplňovanom práve, ale aj to, či je v zmysle Zákona zmenkového a šekového prípustné vzniesť majiteľovi zmenky námietku, že Dohoda o vyplnení zmenky je neplatná.

68. Pokiaľ ide o možnosť vzniesť námietku nesprávne vyplnenej zmenky majiteľovi zmenky, v zmysle zmenkového práva platí, že pokiaľ ide o prvého majiteľa zmenky, postačí na splnenie uvedenej podmienky skutočnosť, že zmenka bola vyplnená inak, než na základe dohody strán o jej vyplnení. Pokiaľ prvý majiteľ zmenky, ktorý uzavrel dohodu o vyplnení zmenky túto vyplnil odchylne od dohody, mohol takto postupovať iba zámerne, alebo preto, že nevedel ako ju mal vyplniť (nebol správne oboznámený s dohodou) a napriek tomu ju vyplnil, takže išlo z jeho strany o hrubú nedbanlivosť. V prejednávanej príhode mal veriteľ ako osoba podnikajúca v predmete poskytovania úverov spotrebiteľovi postupovať v zmysle platnej právnej úpravy, preto mal byť oboznámený s obmedzením vzťahujúcim sa na rozsah vystavenia zmenky pri zabezpečení spotrebiteľského úveru. Pokiaľ veriteľ postupoval pri uzavretí Dohody o vyplnení zmenky v rozpore so zákonom, ktorý takúto dohodu limituje, v zmysle čl. I. § 10 ZZŠ nadobudol zmenku zlomyseľne a preto ostala dlžníkovi zachovaná možnosť vzniesť majiteľovi námietku, že dojednanie o vyplnení zmenky nebolo dodržané. Keďže uvedeným dojednaním bola Dohoda o vyplnení zmenky, ktorá nie je platná, a iné dojednanie o vyplnení zmenky so zmenkovým dlžníkom neuzavrel, nebol žalobca oprávnený doplniť do blankozmenky vystavenej dlžníkom žiadne údaje. Pokiaľ tak v rozpore so zákonom urobil, nemohol mu vzniknúť z takto doplnenej blankozmenky žiaden nárok.

69. Pre samotné posúdenie uplatneného nároku zo zmenky je zásadný záver, že predmetom konania sú výlučne nároky zo zmenky, a nie nárok z iného záväzkového právneho vzťahu, že zmenka nie je vzhľadom na jej zabezpečovací charakter samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy, preto ju je možné spájať a podmieňovať aj inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené, keďže právo žalobcu ako majiteľa zmenky na uplatnenie zmenkovej sumy voči zmenečníkovi - žalovanému vzniklo v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, čo bolo súdom v konaní dostatočne jasne zistené, keď tento ex offo prihliadol na všetky relevantné skutočnosti, ktoré odôvodňujú námietky zmenkového dlžníka voči majiteľovi zmenky tak, ako mu to ukladá ust. čl. I. § 17 ZZŠ v záujme ochrany práv žalovaného, ktorý má v prejednávanej veci nesporne postavenie spotrebiteľa.

70. Z vyššie uvedených dôvodov dospel odvolací súd, rovnako ako aj súd prvej inštancie k záveru, že záväzok žalovaného ako spotrebiteľa k založeniu zmenkovej obligácie je neplatný, v dôsledku čoho nemohol majiteľ nadobudnúť žiadne práva zo zmenky. Aj keď žalovaný kauzálné námietky, t.j. skutočnosti odôvodňujúce námietky, že jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou na ujmu jeho práv ako spotrebiteľa nepodal, okresný súd správne zistil všetky relevantné skutočnosti ex offo vykonaným dokazovaním, a to v intenciách platného a účinného ust. čl. I. § 17 ods. 1 a 2 ZZŠ, ktorý mu uložil tieto skúmať vždy, a teda nielen u tých zmenkových nárokoch, ktoré boli uplatnené na súde po 23.12.2015 tak, ako to v odvolaní nesprávne tvrdil žalobca.

71. Dôsledkom neplatnosti zmenkovej zmluvy obsiahnutej v Dohode o vyplnení zmenky je stav, akoby žiadna zmenková dohoda nevznikla, čím nie je daný základný predpoklad, že by bolo možné takto vyplnenú zmenku považovať za zmenku zabezpečovaciú. Žalobca netvrdil, ale ani v konaní nevyvrátil, že zmenka nemala zabezpečovací charakter a že nebola vystavená v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, preto platí, že nárok zo zmenky si žalobca uplatnil voči žalovanému, ktorý je fyzickou osobou zo zmenky, ktorá zabezpečovala spotrebiteľský úver, vzniknutý na základe spotrebiteľskej zmluvy, neoprávnené. Chýba totiž základný vzťah medzi konkrétnou pohľadávkou a zmenkou, ktorú by mala zmenka zabezpečovať. Zmenka, ktorá by tak mala plniť zabezpečovaciú funkciu reálne nezabezpečuje žiaden úver, pretože nemá žiaden zmluvný základ. Žalovaný preto nemusí z dôvodu, že sa môže jej plateniu ubrániť práve námietkou nedostatku dôvodu pre použitie zmenky ako zmenky zabezpečovacej, na zmenku plniť. (pozri aj rozsudok NS SR, sp. zn. 1 Obdo V 432/2006 zo dňa 05.03.2009).

72. Zo všetkých rozhodujúcich skutočností, ktoré odvolací súd z Dohody o vyplnení zmenky zistil preto vyplýva, že pokiaľ spotrebiteľ podpísal v prospech podnikateľa zmenku na rad, ktorá súvisela so spotrebiteľským úverom, nie je z dôvodu neplatnosti zmenkovej dohody podľa § 39 OZ ako zmenkový dlžník jej majiteľovi na zmenku plniť.

73. Z vyššie uvedených dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že rozhodnutie okresného súdu je vecne správne, preto ho podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

74. Odvolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania podľa § 396, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že nárok na ich náhradu priznal žalovanému, ktorý bol v odvolacom konaní úspešný. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne v súlade § 262 ods. 2 v nadväznosti na § 251 Civilného sporového poriadku súd prvej inštancie.

75. Rozhodnutie odvolacieho senátu bolo prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).